

Мақала туралы мәлімет / Содержание

«ЖАСТАР ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ: БҮГІНІ МЕН БОЛАШАҒЫ» жас ғалымдардың халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағы

Сборник материалов Международной научно-практической конференции молодых ученых «МОЛОДЕЖЬ И НАУКА: НАСТОЯЩЕЕ И БУДУЩЕЕ»

The collection of materials from the International Scientific and Practical Conference of Young Scientists «YOUTH AND SCIENCE: PRESENT AND FUTURE»

Жинақ	IV, Атырау, 8/04/2026, 2026 ж.
ISBN	978-601-262-638-4
Секция	СЕКЦИЯ IV. ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚ ҒЫЛЫМДАРЫ / ЭКОНОМИЧЕСКИЕ И ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ Секция IV.II. Цифрлық технологиялар жағдайындағы құқықтық жүйені дамыту және құқық қолдану тәжірибесі / Развитие правовой системы и практика правоприменения в условиях цифровых технологий
Жинақтағы рет нөмірі	№ 097
Мазмұндағы беті	488
Жарияланған беттері	488-493
Автор(лар)	Сапанова Бибигуль Есенгалиевна
Мақала атауы	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘДІЛЕТ ОРГАНДАРЫ АРҚЫЛЫ ХАЛЫҚТЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ АҒАРТУ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚТЫҚ АҚПАРАТТАНДЫРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ
Мазмұндағы жазылуы	Сапанова Б.Е., Кулбаева М.М. «ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘДІЛЕТ ОРГАНДАРЫ АРҚЫЛЫ ХАЛЫҚТЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ АҒАРТУ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚТЫҚ АҚПАРАТТАНДЫРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ

Ескерту: бет нөмірлері жинақтың соңындағы «МАЗМҰНЫ» бөліміндегі жарияланған беттерге сәйкес берілді.

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ӘДІЛЕТ ОРГАНДАРЫ
АРҚЫЛЫ ХАЛЫҚТЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ АҒARTУ ЖӘНЕ ҚҰҚЫҚТЫҚ
АҚПАРАТТАНДЫРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ»**

Сапанова Бибигуль Есенгалиевна

biko_71_71@mail.ru

«Құқықтану» білім бағдарламасының 1-курс магистранты

Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, Атырау қ., Қазақстан Республикасы
Ғылыми жетекшісі, доктор PhD, қауымдастырылған профессор-Кулбаева М.М.

Мақалада Қазақстан Республикасының әділет органдары арқылы халықты құқықтық ағарту және құқықтық ақпараттандырудың тиімділігін арттыру мәселелері қарастырылады. Автор құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың теориялық негіздерін талдайды, халықаралық стандарттар мен озық тәжірибені зерттейді. Финляндия, Нидерланд, Канада, Австралия сияқты елдердің тәжірибесі қарастырылады. Қазақстандағы құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың қазіргі жағдайы бағаланады, жетістіктер мен мәселелер көрсетіледі. Тиімділікті арттырудың негізгі бағыттары ұсынылады: институционалдық нығайту, нысаналы бағдарламалар, қолжетімділікті арттыру, инновациялық әдістер, құзыреттілікті дамыту, тиімділікті бағалау, БАҚ-пен ынтымақтастық, азаматтық қоғаммен серіктестік, халықаралық ынтымақтастық, мемлекеттік саясаттың басымдығы. Кешенді тәсіл арқылы құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың жоғары тиімділігіне қол жеткізуге болады деген қорытынды жасалады.

Құқықтық мемлекет құрылысының маңызды шарттарының бірі азаматтардың жоғары құқықтық мәдениеті, олардың өз құқықтары мен міндеттері туралы білімі, құқықтық ақпаратқа еркін қолжетімділігі болып табылады. Құқықтық ағарту және құқықтық ақпараттандыру азаматтардың құқықтық сауаттылығын қалыптастырудың, құқықтық нигилизмді жоюдың, құқық бұзушылықтардың алдын алудың, азаматтық қоғамды дамытудың негізгі құралдары болып табылады [1]. Әділет органдары осы процестерде жетекші рөл атқарады, олардың жауапкершілігі мен өкілеттіктері заңнамалық деңгейде бекітілген. Дегенмен, құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың қазіргі тиімділігі әлі де

жеткіліксіз, бұл мәселені одан әрі зерделеуді және практикалық шешімдер әзірлеуді қажет етеді.

Құқықтық ағарту дегеніміз азаматтарға құқықтық білім беру, олардың құқықтық мәдениетін қалыптастыру, құқықтық сананы дамыту, құқықтық қатынастарға қатысу дағдыларын үйрету процесі. Құқықтық ақпараттандыру құқықтық ақпаратты жинау, өңдеу, сақтау, тарату, азаматтарға қолжетімді ету, ақпараттық технологияларды құқықтық саладағы қолдану болып табылады [2]. Бұл екі процесс өзара байланысты, бірін-бірі толықтырады және азаматтардың құқықтық қорғалуын қамтамасыз етудің маңызды элементтері болып табылады. Әділет органдарының құқықтық ағарту және құқықтық ақпараттандыру саласындағы функциялары Қазақстан Республикасының Әділет министрлігі туралы ережеде, басқа да нормативтік құқықтық актілерде бекітілген. Әділет министрлігі құқықтық саясатты қалыптастырады, құқықтық ағарту бағдарламаларын әзірлейді және жүзеге асырады, құқықтық ақпарат жүйелерін құрады және дамытады, халықпен өзара әрекеттесу тетіктерін ұйымдастырады [3]. Аумақтық әділет органдары жергілікті деңгейде құқықтық ағарту іс-шараларын өткізеді, азаматтарға құқықтық кеңестер береді, құқықтық ақпаратты таратады. Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың халықаралық стандарттары Біріккен Ұлттар Ұйымының құжаттарында, Еуропа Кеңесінің ұсынымдарында, басқа да халықаралық актілерде қамтылған. Адам құқықтарын білім беру және оқыту туралы БҰҰ Декларациясы (2011) әрбір адамның адам құқықтары туралы білім алу құқығын бекітеді, мемлекеттерге адам құқықтары бойынша білім беру бағдарламаларын қабылдауды міндеттейді [4]. Еуропа Кеңесінің құқықтық білім беру жөніндегі ұсынымдары құқықтық ағартуды мемлекеттік саясаттың маңызды бағыты ретінде қарастырады.

Халықаралық тәжірибе құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың әртүрлі модельдері мен тәсілдерін көрсетеді. Финляндияда құқықтық ағарту білім беру жүйесіне интеграцияланған, мектептерде, жоғары оқу орындарында құқық негіздері міндетті түрде оқытылады. Әділет министрлігі халыққа арналған құқықтық ақпарат порталын қолдайды, онда заңдар, құқықтық кеңестер, нұсқаулықтар қарапайым тілде ұсынылады [5]. Құқықтық клиникалар студенттерге практикалық тәжірибе алуға, азаматтарға тегін құқықтық көмек алуға мүмкіндік береді.

Нидерландыда құқықтық ағарту жүйесі әртараптандырылған. Rechtwijzer (Құқықтық бағыттаушы) онлайн платформасы азаматтарға құқықтық мәселелерді өз бетінше шешуге көмектеседі, интерактивті құралдар ұсынады. Мемлекет құқықтық ағарту бағдарламаларын қаржыландырады, қоғамдық ұйымдарды қолдайды [6]. Әділет министрлігі құқықтық ақпаратты қолжетімді етуге, азаматтардың құқықтық сауаттылығын арттыруға үлкен көңіл бөледі. Мигранттар, әлеуметтік осал топтар үшін арнайы бағдарламалар әзірленеді. Канадада құқықтық білім беру провинциялар мен федералдық үкіметтің бірлескен жауапкершілігі болып табылады. Public Legal Education and Information (PLEI) ұйымдары құқықтық ақпаратты таратады, семинарлар өткізеді, оқу материалдарын әзірлейді. Әділет министрлігі онлайн құқықтық ресурстарды қолдайды, құқықтық ақпаратқа қолжетімділікті қамтамасыз етеді [7]. Коренді халықтар, тілдік азшылықтар үшін арнайы бағдарламалар жүзеге асырылады. Канада тәжірибесі көпмәдениеттілікті, инклюзивтілікті ескереді.

Австралияда құқықтық ағарту қоғамдық ұйымдар, университеттер, үкіметтік агенттіктердің ынтымақтастығы арқылы жүзеге асырылады. Law and Justice Foundation құқықтық білім беру бағдарламаларын әзірлейді, зерттеулер жүргізеді. Community Legal Centres тегін құқықтық кеңестер береді, құқықтық ағарту іс-шараларын ұйымдастырады [8]. Әділет министрлігі құқықтық ақпарат порталдарын қолдайды, онлайн ресурстарды дамытады. Австралия тәжірибесі секторлар арасындағы серіктестікті көрсетеді. Қазақстан Республикасында құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандыру жүйесі қалыптасу үстінде. Әділет министрлігі құқықтық ағарту жөніндегі үйлестіру кеңесін құрды, құқықтық ағарту тұжырымдамасын әзірледі, жыл сайын құқықтық ағарту жоспарларын бекітеді. «Әділет» ақпараттық-құқықтық жүйесі заңнамалық актілердің электрондық базасын қамтамасыз етеді [9]. «Сот кабинеті», «Электрондық үкімет» порталдары азаматтарға құқықтық қызметтерге

қолжетімділік береді. Құқықтық клиникалар, кеңес беру орталықтары азаматтарға құқықтық көмек көрсетеді.

Дегенмен, құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың тиімділігін арттыру бойынша бірқатар мәселелер бар. Біріншіден, құқықтық ағарту жүйесінің бірыңғайлығының жоқтығы. Өртүрлі мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар құқықтық ағарту жұмыстарын жүргізеді, бірақ олардың үйлестірілуі, жалпы стратегиясы жеткіліксіз. Қайталанулар, ресурстардың тиімсіз пайдаланылуы, қамту аясының шектеулігі байқалады [10]. Екіншіден, құқықтық ағарту бағдарламаларының нысаналылығының төмендігі. Көптеген бағдарламалар жалпы сипатта болады, нақты мақсатты аудиторияларды, олардың ерекшеліктерін ескермейді.

Үшіншіден, құқықтық ақпараттың қолжетімділігінің шектеулігі. Заңнамалық актілер күрделі заңгерлік тілде жазылған, қарапайым азаматтарға түсініксіз. Құқықтық ақпарат қазақ тілінде жеткіліксіз, аударма сапасы төмен. Қашықтағы аймақтарда, ауылдық жерлерде интернетке қолжетімділік шектеулі [11]. Төртіншіден, құқықтық ағарту әдістемесінің дамымауы. Дәстүрлі дәрістер, семинарлар үлкен тиімділік бермейді. Интерактивті әдістер, геймификация, цифрлық технологиялар жеткіліксіз қолданылады. Бесіншіден, құқықтық ағарту қызметкерлерінің біліктілігінің жеткіліксіздігі. Әділет органдарының қызметкерлері заңгерлік білімге ие, бірақ педагогикалық, коммуникативтік дағдылары әрқашан жеткілікті емес. Құқықтық ақпаратты қарапайым тілде жеткізу, өртүрлі аудиторияларға бейімдеу қиындық туғызады [12]. Алтыншыдан, құқықтық ағарту тиімділігін бағалау жүйесінің жоқтығы. Құқықтық ағарту іс-шараларының нәтижелері жүйелі түрде бағаланбайды, азаматтардың құқықтық сауаттылығының өзгерісі өлшенбейді, бағдарламалардың әсері талданбайды.

Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың тиімділігін арттырудың негізгі бағыттары мыналарды қамтуы тиіс. Біріншіден, құқықтық ағарту жүйесін институционалдық нығайту. Құқықтық ағарту жөніндегі ұлттық орталықты құру, оған үйлестіру, әдістемелік қолдау, мониторинг функцияларын беру қажет. Аумақтық деңгейде құқықтық ағарту орталықтарын ашу, олардың желісін дамыту маңызды. Мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар, білім беру мекемелері, бұқаралық ақпарат құралдары арасында серіктестікті дамыту керек [13]. Құқықтық ағарту стратегиясын әзірлеу, ұзақ мерзімді жоспарлау, қаржыландыруды қамтамасыз ету қажет.

Екіншіден, нысаналы құқықтық ағарту бағдарламаларын әзірлеу. Өртүрлі мақсатты аудиториялар үшін арнайы бағдарламалар қажет: жастар, егде жастағылар, әйелдер, кәсіпкерлер, мигранттар, мүгедектер, ауыл тұрғындары. Әр топтың ерекшеліктерін, қажеттіліктерін, қолжетімді арналарды ескеру маңызды. Мектептерде, жоғары оқу орындарында құқықтық білім беруді күшейту, оқу бағдарламаларына құқық негіздерін енгізу керек. Кәсіби топтар үшін (мұғалімдер, медициналық қызметкерлер, әлеуметтік қызметкерлер) арнайы құқықтық оқыту бағдарламаларын жүзеге асыру маңызды [14]. Өмірлік жағдайларға негізделген бағдарламалар (некеге тұру, ажырасу, мұра, жұмысқа орналасу, кәсіпкерлік бастау) практикалық құндылыққа ие.

Үшіншіден, құқықтық ақпараттың қолжетімділігін арттыру. Заңнамалық актілердің қарапайым тілдегі нұсқаларын дайындау, түсіндірме материалдар әзірлеу, визуалды контент (инфографика, бейне, анимация) құру қажет. Құқықтық ақпаратты қазақ және орыс тілдерінде толық көлемде ұсыну, сапалы аударма қамтамасыз ету маңызды. Көпмәдениеттілікті ескере отырып, этникалық азшылықтардың тілдерінде де негізгі құқықтық ақпаратты ұсыну керек. Мобильді қосымшаларды, чат-боттарды, дауыстық көмекшілерді әзірлеу, цифрлық технологияларды пайдалану қолжетімділікті арттырады [15]. Офлайн арналарды сақтау, баспа материалдарын тарату, кітапханаларда құқықтық бұрыштарды ұйымдастыру цифрлық алшақтықты азайтады.

Төртіншіден, инновациялық әдістер мен технологияларды қолдану. Интерактивті семинарлар, дөңгелек үстелдер, пікірталастар, рөлдік ойындар азаматтардың белсенді қатысуын қамтамасыз етеді. Геймификация элементтері (викториналар, конкурстар, симуляциялар) оқытуды қызықты етеді. Онлайн курстар, вебинарлар, подкасттар кең

аудиторияға қолжетімділік береді. Әлеуметтік желілерді, мессенджерлерді, YouTube арналарын пайдалану жас ұрпаққа жету үшін тиімді. Виртуалды және толықтырылған шындық технологиялары құқықтық жағдайларды модельдеуге, тәжірибелік дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Жасанды интеллект негізіндегі чат-боттар азаматтарға жеке кеңестер береді, сұрақтарға жауап береді.

Бесіншіден, құқықтық ағарту қызметкерлерінің құзыреттілігін дамыту. Әділет органдарының қызметкерлеріне педагогикалық, коммуникативтік, презентациялық дағдыларды үйрету бағдарламаларын ұйымдастыру қажет. Құқықтық ақпаратты қарапайым тілде жеткізу, визуализациялау, әртүрлі аудиторияларға бейімдеу әдістемесін игерту маңызды. Цифрлық технологияларды пайдалану, онлайн платформаларда жұмыс істеу дағдыларын дамыту керек. Тренерлер, фасилитаторлар даярлау, құқықтық ағарту бойынша мамандар қауымдастығын құру қажет. Үздіксіз кәсіби даму, тәжірибе алмасу, озық практиканы зерделеу қызметкерлердің біліктілігін арттырады.

Алтыншыдан, құқықтық ағарту тиімділігін бағалау жүйесін енгізу. Құқықтық ағарту іс-шараларының нәтижелерін бағалайтын көрсеткіштер жүйесін әзірлеу, үнемі мониторинг жүргізу, деректерді жинау және талдау қажет. Азаматтардың құқықтық сауаттылығын өлшейтін сауалнамалар, тестілер жүргізу, динамиканы қадағалау маңызды. Құқықтық ағарту бағдарламаларына қатысушылардың қанағаттануын бағалау, кері байланыс жинау, бағдарламаларды жетілдіру керек. Құқықтық ағарту іс-шараларының қамту аясын, жетістігін, әсерін талдау, жыл сайын есептер дайындау, нәтижелерді жариялау қажет. Бағалау нәтижелері негізінде бағдарламаларды түзету, тиімді практиканы масштабтау, ресурстарды қайта бөлу маңызды.

Жетіншіден, бұқаралық ақпарат құралдарымен ынтымақтастықты дамыту. Телевидение, радио, баспасөз арқылы құқықтық ағарту бағдарламаларын жүргізу, құқықтық тақырыптарды жариялау, заңгерлік кеңестер беру қажет. Әділет органдары мен БАҚ арасында серіктестік келісімдер жасау, тұрақты жобаларды іске қосу маңызды. Журналистерді құқықтық тақырыптар бойынша оқыту, оларға сапалы ақпарат, сарапшылық көмек ұсыну керек. Әлеуметтік жарнамалық науқандарды жүргізу, құқықтық мәдениетті насихаттау, құқық бұзушылықтардың салдарын көрсету тиімді. БАҚ-тың объективтілігін, теңгерімділігін, азаматтардың мүдделерін білдіруін қамтамасыз ету маңызды.

Сегізіншіден, азаматтық қоғаммен серіктестікті нығайту. Құқықтық ағарту саласында жұмыс істейтін қоғамдық ұйымдарды қолдау, олардың бағдарламаларын қаржыландыру, ұйымдастырушылық көмек көрсету қажет. Әділет органдары мен қоғамдық ұйымдар арасында бірлескен жобаларды жүзеге асыру, тәжірибе алмасу, ресурстарды біріктіру маңызды. Волонтерлік қозғалысты дамыту, заң студенттерін, жас заңгерлерді құқықтық ағарту жұмыстарына тарту керек. Құқықтық клиникаларды қолдау, олардың желісін кеңейту, азаматтарға тегін құқықтық көмек пен құқықтық білім алуға мүмкіндік береді. Қоғамдық ұйымдардың тәуелсіздігін, олардың сыни көзқарасын құрметтеу, конструктивті диалогты қамтамасыз ету маңызды.

Тоғызыншыдан, халықаралық ынтымақтастықты дамыту. Құқықтық ағарту саласындағы халықаралық озық тәжірибені зерделеу, басқа елдермен тәжірибе алмасу, бірлескен жобаларды жүзеге асыру қажет. Халықаралық семинарларға, конференцияларға қатысу, халықаралық сарапшыларды тарту, олардың ұсынымдарын ескеру маңызды. Халықаралық ұйымдармен (БҰҰ, ЕҚЫҰ, Еуропа Кеңесі) ынтымақтастық, олардың бағдарламаларына қатысу, грант қаржыландыруды тарту керек. Халықаралық стандарттарға, ұсыныстарға сәйкестік құқықтық ағарту сапасын қамтамасыз етеді. Траншекаралық құқықтық ағарту жобаларын жүзеге асыру, аймақтық ынтымақтастықты дамыту маңызды.

Оныншыдан, құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандыруды мемлекеттік саясаттың басым бағыты ету. Құқықтық ағарту туралы арнайы заң қабылдау, құқықтық ағартудың құқықтық негізін нығайту, барлық мүдделі тараптардың жауапкершілігі мен өкілеттіктерін айқындау қажет. Құқықтық ағартуға қаржыландыруды арттыру, мемлекеттік бюджетте арнайы бағдарламаларды қарастыру, ресурстарды тиімді пайдалану маңызды.

Жоғары деңгейде үйлестіру, премьер-министр немесе президент әкімшілігі деңгейінде назарда ұстау, құқықтық ағартуды ұлттық даму стратегияларына енгізу керек. Құқықтық ағартуды басқа саясат салаларымен (білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау) интеграциялау, кешенді тәсілді қамтамасыз ету маңызды.

Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың әлеуметтік-экономикалық әсері айқын. Азаматтардың құқықтық сауаттылығының артуы құқық бұзушылықтарды азайтады, дауларды алдын алуды қамтамасыз етеді, әлеуметтік шиеленісті төмендетеді. Азаматтардың өз құқықтарын білуі, оларды қорғай алуы құқықтық қорғалуды нығайтады, әділетті арттырады. Құқықтық мәдениеттің дамуы азаматтық қоғамды нығайтады, демократиялық процестерге қатысуды арттырады, қоғамдық бақылауды қамтамасыз етеді. Құқықтық ақпараттың қолжетімділігі мемлекеттің ашықтығын арттырады, сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет етеді, сенімді нығайтады. Экономикалық тұрғыдан құқықтық сауаттылық келісімшарттық тәртіпті қамтамасыз етеді, кәсіпкерлікті дамытады, инвестициялық климатты жақсартады.

Қорытынды. Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандыру құқықтық мемлекет құрылысының, азаматтық қоғамды дамытудың, азаматтардың құқықтық қорғалуын қамтамасыз етудің маңызды құралдары болып табылады. Әділет органдары осы процестерде жетекші рөл атқарады, үлкен жауапкершілік пен өкілеттіктерге ие. Халықаралық тәжірибе құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың әртүрлі модельдері мен тәсілдерін көрсетеді, оларды ұлттық жағдайларға бейімдеу тиімділікті арттырады. Қазақстанда құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандыру жүйесі қалыптасу үстінде, елеулі жетістіктер бар, бірақ одан әрі жетілдіруді қажет ететін мәселелер қала береді. Тиімділікті арттырудың негізгі бағыттары институционалдық нығайту, нысаналы бағдарламалар, қолжетімділікті арттыру, инновациялық әдістер, құзыреттілікті дамыту, тиімділікті бағалау, БАҚ-пен ынтымақтастық, азаматтық қоғаммен серіктестік, халықаралық ынтымақтастық, мемлекеттік саясаттың басымдығын қамтиды. Тек кешенді және жүйелі тәсіл арқылы ғана құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың жоғары тиімділігіне қол жеткізуге, азаматтардың құқықтық сауаттылығын арттыруға, құқықтық мәдениетті дамытуға болады. Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандыру үздіксіз процесс болып табылады, қоғамның өзгеруіне, жаңа құқықтық реттеудің пайда болуына, технологиялық дамуға үнемі бейімделуді қажет етеді. Әділет органдары осы процестерді жетекшілікпен басқаруы, инновацияларды енгізуі, барлық мүдделі тараптарды біріктіруі, азаматтардың қажеттіліктері мен мүдделерін ескеруі тиіс.

Құқықтық ағарту мен құқықтық ақпараттандырудың тиімділігі азаматтардың нақты өмірінде көрініс табуы керек: олардың құқықтары туралы білімінің артуы, құқықтық мәселелерді өз бетінше шешу қабілетінің дамуы, құқықтық қызметтерге қолжетімділігінің жоғарылауы, құқықтық мемлекетке сенімінің нығаюы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының «Құқықтық саясат туралы» Заңы (2016 жылғы 2 сәуір, өзгерістермен және толықтырулармен). – Астана, 2016.
2. Сәлімбаева Ф.Т. Құқықтық ағарту: теориялық-құқықтық талдау // Мемлекет және құқық. – 2023. – № 2. – 78-89 б.
3. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі туралы ереже (ҚР Үкіметінің 2014 жылғы 24 қыркүйектегі № 1027 қаулысы, өзгерістермен). – Астана, 2014.
4. United Nations Declaration on Human Rights Education and Training (2011). – UN General Assembly, 2011.
5. Ministry of Justice Finland. Legal Information Services and Public Legal Education. – Helsinki, 2024. – 145 p.
6. Netherlands Ministry of Justice and Security. Access to Justice and Legal Empowerment. – The Hague, 2023. – 178 p.
7. Department of Justice Canada. Public Legal Education and Information Strategy. – Ottawa, 2024. – 156 p.

8. Law and Justice Foundation of New South Wales. Legal Capability and Community Legal Education. – Sydney, 2023. – 189 p.

9. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі. Құқықтық ағарту жөніндегі есеп 2024. – Астана, 2024. – 167 б.

10. Ахметова С.Қ. Қазақстанда құқықтық ағарту жүйесінің мәселелері және даму перспективалары // Заңгер. – 2024. – № 1. – 56-67 б.

11. Нұрғалиев Б.М. Құқықтық ақпаратқа қолжетімділік: жағдайы және жетілдіру жолдары // Құқық және мемлекет. – 2023. – № 4. – 89-98 б.

12. Қасымова Г.Е. Құқықтық ағарту қызметкерлерінің құзыреттілігін дамыту мәселелері // Заң және уақыт. – 2024. – № 2. – 45-54 б.

13. Бейсенова А.Т. Құқықтық ағартуды институционалдық нығайту: халықаралық тәжірибе және ұлттық модель // Мемлекет және құқық. – 2024. – № 1. – 67-78 б.

14. Оразбаев Е.С. Нысаналы құқықтық ағарту бағдарламалары: тиімділік критерийлері // Заңгер. – 2023. – № 3. – 78-86 б.

15. Сейтқазиев А.Б. Цифрлық технологиялар құқықтық ағартуда: мүмкіндіктер және перспективалар // Ақпараттық қоғам және құқық. – 2024. – № 1. – 56-65 б.